

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Diana Kahleová
Název práce: Eugenické hnutí v USA: soudní případ *Buck v. Bell*

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce): Lucie Kýřová, MA. Ph.D.

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Předložená práce zkoumá vývoj eugenického hnutí v USA na začátku 20. století, specificky se pak zaměřuje na druhou polovinu 20. let 20. století a soudní kauzu *Buck v. Bell* u Nejvyššího soudu USA z roku 1927. Autorka si klade za cíl přiblížit čtenáři soudní případ *Buck v. Bell* a odpovědět na výzkumnou otázku, proč byl tento případ důležitý a jaký měl dopad na eugenické hnutí v USA a ve světě.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Práce je rozdělena do tří kapitol, přičemž první kapitola obsahuje části patřící do úvodu. Čtenář tak dostává více méně dva úvody, které by mohly být jeden celek. Cíl práce a výzkumná otázka, kterou by čtenář očekával v úvodu jako takovém, jsou pak uvedeny až v první kapitole v části metodologie. Nikde nicméně není jasně artikulován celkový/hlavní argument práce. V první kapitole dále autorka nabízí definice a pohledy na eugeniku a přehled akademického diskurzu na toto téma, které jsou vcelku zdařilé. Nicméně by zde pomohly revize textu (více komentář v bodě 3). Druhá kapitola nabízí historický kontext eugenického hnutí v USA, který pomáhá čtenáři pochopit kontext kauzy *Buck v. Bell*, kterým se zabývá třetí kapitola (kterou považuji za nejzdařilejší). Toto rozdělení práce je logické, i když ne zcela vyvážené. Druhá kapitola je relativně krátká, což vede k zjednodušování historických souvislostí a občasným faktickým nepřesnostem (více komentář v bodě 4).

Práce využívá sekundárních i primárních zdrojů, ty jsou pak hlavně ve třetí kapitole pojednávající o soudním sporu *Buck v. Bell*. Autorka vybírá vhodné citace i data na podporu svých argumentů a pečlivě odkazuje na zdroje pro každou prezentovanou informaci.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Jak již bylo zmíněno, autorka pečlivě odkazuje na zdroje pro použité argumentace a přímé citace. Bohužel její citační forma je nekonzistentní a ne vždy úplná. Zatímco se zdá, že se autorka rozhodla použít Chicago Style, míchá formu pro poznámky pod čarou s formou pro bibliografii. Ani citace konkrétních děl nejsou konzistentní: na str. 10 cituje dílo Adama Cohena jako knihu, na str. 12 pak jako článek. Citace primárních zdrojů nejsou vždy úplné, mnohdy chybí informace o tom, kde se nachází. Tohle se týká především zdrojů přímo ze soudního procesu, které autorka využívá ve třetí kapitole. Citace audio-vizuálních zdrojů, jakými jsou třeba dokumentární filmy, jsou také neúplné. Většinou jim chybí údaje jako například režisér filmu, datum prvního uvedení, atd. Tyto informace jsou většinou v bibliografii, nicméně i v poznámce pod čarou, která tento zdroj cituje poprvé, musí být uvedeny. U internetových zdrojů pak chybí datum navštívení stránky/stažení dokumentu. Tento údaj se objevuje v bibliografii, ale musí být i v poznámce pod čarou.

Samotné dělení bibliografie pouze na primární a sekundární zdroje je nešťastné a nedostačující, speciálně s ohledem na sekundární zdroje. Autorka v těchto zahrnuje i dokumentární filmy, které svým způsobem mohou sloužit i jako zdroj primární, pokud jsou v nich zaznamenána svědectví aktérů událostí. Zároveň je to ale zdroj editovaný. Proto audio-vizuální zdroje, tak jako periodika nebo internetové zdroje by měly být v bibliografii uvedené ve svých vlastních kategoriích. Citační formát některých těchto audio-vizuálních zdrojů je i v bibliografii nekompletní.

Práce je celkově napsaná dobře, s občasnými překlepy nebo špatnými pádovými koncovkami. Čtení práce to sice neztěžuje, nicméně revize by na některých místech pomohly s jasností textu. Například v první kapitole na str. 3 autorka uvádí, že „hlavním teoretickým konceptem, ze kterého práce vychází, je eugenika. ...“ Čtenář tak má pocit, že práce bude aplikovat ideologický přístup eugeniky na zvolené téma. Až v následujících větách je vidět, že autorka představuje definice eugeniky a jejich hlavních myšlenek. Na str. 5 autorka tvrdí, že „řada vědců se tedy shoduje, že kdyby se přirozený výběr podobně uplatňoval u lidí nadále, dosáhlo by se v budoucích generacích příhodných výsledků.“ Není jasné, zda autorka tvrdí, že i dnes se na tomto vědci shodují, nebo jestli má na mysli vědce na začátku 20. století. Zatímco použití přítomného času pro události minulé je v češtině možné, mělo by se toto dělat důsledně, aby čtenář nebyl na pochybách, co vlastně autor říká.

Větší problém ale vidím v autorčině rozhodnutí používat dobové termíny, jako například „imbecil“ nebo „idiot“ i mimo přímé citace. Jak sama uvádí, je toto ve snaze „nastínit problematiku co možná nejvíce autenticky,“ nicméně autentičnosti se dá dosáhnout přímými citacemi z primárních zdrojů. Chce-li autorka takovoto výrazy, o kterých sama tvrdí, že mají negativní konotaci, v textu použít i mimo přímé citace, měla by je důsledně psát buď v uvozovkách, kurzívou nebo alespoň dodat „tzv.“ aby ukázala, že se jedná o terminologie dané doby. Toto ale není v textu pravidlem. Bez této indikace dochází ke smazání rozdílu mezi názory historických aktérů a těmi s nimiž se ztotožňuje autorka. Vystavuje se tak možnosti nařčení, že názory svých subjektů sama sdílí.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Práce kolegyně Kahleové nabízí velmi zajímavé a mezi českými čtenáři ne moc známé téma. Její případová studie soudního procesu *Buck v. Bell* a jeho následný dopad nejen v USA navíc pomáhá zasadit téma americké eugeniky do širšího, mezinárodního kontextu. Autorce se podařilo dobře zmapovat a představit napojení a vliv myšlenek amerických eugenistů na vědce a představitele nacistického Německa. V tomto ohledu je práce zdařilá a dosáhla naplnění svého cíle.

Nicméně práce má i slabé stránky - některé z nich již byly zmíněny v předchozích bodech. Za velký nedostatek pak považuji autorčino rozhodnutí nezabývat se opozicí vůči eugenice a zavedeným eugenickým opatřením a stejně tak nezahrnutí diskuze o otázce etiky a morálnosti eugeniky. Omezení rozsahu práce a přílišná kontroverznost tématu nejsou dostatečnými důvody pro toto pochybení. Téma eugeniky je kontroverzní právě z důvodů etiky a morálních zásad, a tudíž není možné o tomto tématu psát bez této reflexe. Autorka sama v závěru práce používá rétoriku vyjadřující morální hodnocení myšlenek eugeniky i dnešního genetického inženýrství. Zahrnutí diskuze na téma etiky by umožnilo tento aspekt tématu plně rozvést. Navíc by otázky etiky a morálky posloužily jako propojení celé práce i návaznost na dnešní genetické inženýrství, zmíněné autorkou v úvodu a závěru práce.

Nezahrnutí tehdejší opozice vůči eugenice má pak za následek nevyváženost práce. Druhá kapitola, představující historický kontext a vývoj eugeniky v USA, zanechává v čtenáři pocit, že většina lidí nadšeně eugeniku přijímala. Autorka jen zběžně zmiňuje odklon některých vědců od eugenických myšlenek na počátku 30. let 20. století - jen v jednom odstavci. Podobně problematické je i autorčino tvrzení o popularitě eugenických myšlenek již v 17. století. Zde by měla autorka odlišit rasismus od eugeniky – rasová separace a tzv. *miscegenation laws* v koloniích existovaly, ale ne vždy byly příčinou myšlenky o „čistotě“ nebo obav o „znečištění“ rasy. V koloniální době šlo často o praktické oddělení chudých bělochů a tzv. *indentured servants* od otroků jako strategie zamezení rebelie a nástroje politické a ekonomické kontroly. Historický přehled vývoje myšlenek eugeniky by měl přesněji mapovat vzestup specificky eugenické ideologie a ideologický vztah mezi ní a rasismem. Podobně by práce získala i detailnější analýzou vztahu a vzájemného ovlivnění eugeniky a Nativismu, který autorka nepřímo zmiňuje na str. 16, ale nepouští se do hlubší analýzy.

Podobně zjednodušená a problematická je autorčina prezentace W.E.B. DuBoise jako zastávce eugeniky (str. 14). Zatímco někteří afroameričtí aktivisté zvažovali nebo i přijali některé myšlenky eugeniky pro „zlepšení“ nebo „vzdvížení“ jejich komunity, nedá se říct, že by byli zastánci rasové hierarchie, kterou eugenika propagovala, nebo pro eutanázii postižených. DuBois sám oponoval přednímu americkému eugenistovi Lothropu Stoddardovi v debatě v roce 1929. Vztah mezi Afroameričany a některými myšlenkami eugeniky je komplikovaný a zaslouží si rozhodně hlubší analýzu než dvě souvětí.

Na str. 18, v diskuzi o zákonech zakazujících mixovaným sňatkům a zákonu o rasové integritě (a jeho platnosti až do roku 1967), by autorka také mohla zmínit rozhodnutí Nejvyššího soudu USA v kauze *Loving v. Virginia* z roku 1967, který ukončil platnost všech zákonů zakazujících „mezi-rasová manželství.“ Na str. 34 bych pak doporučila autorce více rozvést vliv americké eugeniky a kauzy *Buck v. Bell* v ostatních zemích mimo

Německo. Autorka předkládá seznam zemí, které přijaly eugenické sterilizace, ale na rozdíl od ideologických vztahů mezi americkou eugenikou a nacistickým Německem, které autorka dostatečně dokládá, přímý vztah u ostatních zemí není prokázán. Nabízí se pak otázka, zda-li se jedná o korelaci nebo o přímý vliv.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Ve své druhé kapitole popisujete situaci na počátku 20. století v USA a nepřímo tak mluvíte i o Nativismu. Můžete více analyzovat vztah mezi Nativismem a eugenikou?

Na základě vašeho výzkumu, můžete popsat a analyzovat opozici vůči eugenice na počátku 20. století? Kdo byli její představitelé? Co přesně kritizovali a jaké argumenty používali?

V úvodu a závěru vaší práce zmiňujete dnešní genetické inženýrství a možný přesah eugenických myšlenek a jejich vliv právě v této oblasti. Na základě vašeho výzkumu a znalosti současné problematiky, zhodnoťte toto možné ideologické spojení. Jaké etické a morální otázky a výzvy dnešní genetické inženýrství vyvolává a jaká je možná podobnost nebo odlišnost od těch spojených s eugenikou počátku 20. století?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (A-F):

Práci doporučuji k obhajobě a v případě úspěšné obhajoby navrhuji známku D.

Datum: 10. 6. 2020

Podpis:

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo přiložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.